

پژوهشکده فقه و حقوق

معرفی پژوهشکده فقه و حقوق

(الف) بیان رسالت

پژوهشکده (فقه و اصول) در نظر دارد، با توجه به جایگاه سازنده و اساسی این دو رشته علمی و سابقه دار در مراکز علمی اسلامی، با پردازش به سرمایه های عظیم سلف صالح، و نگاه نو متناسب با نیازهای امروزی در هر دو عرصه فقهی و حقوقی و دانشهای وابسته وارد عمل شود.

پوشیده نیست چنان که مقام معظم رهبری (دام ظلّه) هم فرمودند، فقه و اصول از آنجا که ستون فقرات حوزه های علمیه است، جا دارد که از میان بقیه دانش های مطرح در این حوزه مورد توجه و بحث قرار گیرد تا با کارآمدی و به روز شدن، توان پاسخگویی به مطالبات جامعه بزرگ اسلامی را پیدا نماید.

البته نکته ای که لازم به ذکر است اینکه، موضوعات مطرح در این پژوهشکده در قالبی تقریبی و با نگاهی مقارن صورت می گیرد. و این خود از چند حیث در خور توجه است:

1 - احیاء علم مقارن که به نوبه خود يك رشته علمی است و دارای امتیازات ویژه ای است که در جای خود بحث شده است.

2 - احیاء تراث مقارن سلف صالح شیعی، مثل: انتصار سید مرتضی، خلاف شیخ طوسی، تذکره علاّمه حلّی و... که هر کدام جزء قلاّه های پر افتخار علمی و دینی امامیه به حساب می آیند.

3 - ایجاد وحدت علمی که در درون خود هم اندیشی و همگرایی فکری را داراست، و با استفاده از این عرصه خالی می توان به تعصبات کورکورانه و موضعگیرهای دور از عقل و شرع پایان داد یا آن را به حداقل رسانید.

امید است که در سایه عنایت حضرت ولی عصر(عج)، و با استفاده از فرصتهای موجود، راه تعامل علمی و برخورد منطقی میان مذاهب اسلامی را گشودتر از سابق نگاه داریم.

(ب) توجیهات

بعضی از دلائلی که ما را به تأسیس این پژوهشکده واداشته را می توان در موارد ذیل خلاصه کرد:

1 - فقه و اصول در همه اعصار بمثابه ستون فقرات حوزه های علمی و دینی بوده است و بدون آن داشتن جامعه ای با

صبغه دینی بی معناست، و در حقیقت جامعه دارای ساختار و تشکیلات لازم را که در واژه حکومت می توان خلاصه کرد تجلای عملی همین دانش گران سنگ است.

2 - با تبیین موارد مشترك میان مذاهب اسلامی در بسیاری از موضوعگیریهایی فقهی می توان راه فتنه انگیزی در میان جامعه بزرگ اسلامی را مسدود ساخته و نگاه تکفیری به هم را به نگاهی برادرانه تبدیل کرد، و فضای ناامن برادرکشی را به دشمنی ستیزی مبدل سازیم.

3 - در سایه تعامل علمی و اطلاع یابی از مبانی موجود در میان مذاهب اسلامی می توان به رشد و بالندگی این دو دانش مهم افزوده و در يك تعامل و تبادل چند جانبه افقهای نویی را؛ چه در توسعه موضوعات تحقیقی، و چه در تقویت و استحکام بخشی به ادله پیش روی همدیگر باز نماییم.

4- احیاء تراث گذشته برای هر صاحب ترائی از اهم دغدغه هاست؛ زیرا میراث هر ملتّی علاوه بر اینکه سابقه حیات و پویایی او را به اثبات می رساند، خود ذخیره ای بس عظیم برای جهت گیری و ادامه راه پیش روستز و شیعه - اعزّهم الله تعالی - با آثاری کم نظیر مثل: انتصار، خلاف، تذکره و...؛ و با داشتن بزرگانی در همه اعصار فقه شیعه، مثل شیخ مفید و سید مرتضی از اقدمین، و شیخ طوسی از قدماء، و علاّمه حلی از متأخرین، و به دنبال آن بسیاری از متأخرین تا به عصر حاضر خصوصاً با ظهور بزرگ مردانی مثل آقا سید حسین بروجردی و امام خمینی، دارای بزرگترین تراث علمی ارزشمند مقارن است. و این پژوهشکده در صدد احیاء و بالنده تر کردن این میراث گرانبهاست.

(ج) فعالیتها

1 - فعالیت در زمینه هایی مثل (تالیف تحقیق تعلیقه تحشیه استخراج) که تا کنون عناوین قابل توجهی با رویکردهای مذکور منتشر شده و یا در دست انجام است.

2 - انعقاد جلسات شورای علمی پژوهشکده بههدف بررسی طرحهای محققان و یا ارتقاء برنامه های موجود و پیشرو.

3 - ارزیابی علمی ساختار و محتوای آثار خلق شده با رویکردهای مذکور در بند (1).

4 - نظارت بر فعالیتهای انجام شده بجهت حرکت در چهار چوب تقریب.

5 - برگزاری و شرکت در همایشها و کنفرانسهای داخلی و خارجی.

(د) گروهها

1 - گروه فقه و حقوق

2 - گروه روش شناسی

3 - گروه دانشهای وابسته به فقه (اصول)

(ه) سلسله ها (موضوعات)

در این پژوهشکده برای تسهیل در تنظیم موضوعات مورد بحث، آن ها را در قالب سلسله هایی که نگاه کلی دارد قرار داده ایم، به طوری که هر سلسله خود ریز موضوعاتی را شامل می شود، تفصیل این سلسله ها اعم از مصوب و غیر مصوب به ترتیب ذیل است:

* سلسله نظریات الأصولية المقارنة

1. مقاصد الشريعة

2. ارتكاز

3. قياس

4. اجماع

* سلسله المسائل الفقهية المقارنة

5. تحقيق بداية المجتهد

6. ملكية الأرض

7. الحلال والحرام

8. تحشية الميراث عند الجعفرية

9. اجماعات المسلمين

10. احكام النساء

11. مرتكزات المسلمين و سيرهم

12. تحشية قرارات المجمع الفقهي بجدّه

13. احكام والتراث الثقافى الإسلامى الفقهية

14. آيات الأحكام

15. المدخل إلى الفقه المقارن

* سلسله المسائل الفقهية و الحقوقية

16. الأجل في الفقه الإسلامي

17. الضمان

18. التشريع الجنائي

19. حقوق بشر

* سلسلة فقه الاسرة

20. احكام الزوجين المتقابله

21. احكام النسب في الفقه الاسلامي

22. مقايسة ازدواج موقت و مسيار

23. احكام الأولاد

* سلسلة فقه المقدسات

24. احكام الكعبة

25. أحكام المسجد

26. فقه التعامل مع النبي (ص)

27. فقه التعامل مع القران الكريم

28. احكام العيدين

29. مكانة فاطمة الزهراء (س) في فقه الفريقين

30. فقه حرمت به مقدسات

* سلسلة مؤلفات سيد محمد تقى حكيم

31. الأصول العامة للفقہ المقارن

32. القواعد العامة فی الفقہ المقارن

33. من تجارب الأصولیین

34. مقدمات مؤلف بر كتب مختلف

35. ثمرات النجف

*سلسلة فقه الجهاد والمقاومة

36. المبانی الفقهية لثورة الإمام الحسين (ع)

37. الدفاع عن البلدان الإسلامية

38. فقه المقاومة

39. فقه الجهاد للقرضاوی

* سلسلة فقه أهل البيت (ع)

40. فقه الإمام علی (ع) (الإرث)

* سلسلة فقه التغرب

41. حجاب المرأة

42. فقه زواج المسلمين مع غیرهم

43. ذبائح غیر المسلمين

44. طهارة و نجاسة غیر المسلمين

45. الوقت فی القطبین

46. فقه العلاقات الاجتماعية فى دول المهجر

47. فقه المواطنة

48. فقه التعامل مع القوانين النافذة فى دول المهجر

* سلسلة فقه المجتمع

49. احكام الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر

50. احكام البيئة عند المذاهب الإسلامية

* سلسلة فقه القضا

51. قضاوة النساء فى فقه الفريقين

52. دور العدالة فى الفقه الإسلامى

* سلسلة فقه الطب

53. تغيير جنسيت

54. تلقيح مصنوعى

55. مرگ مغزى

56. شبيه سارى (استنساخ)

57. البصمه الوراثيه واثرها فى نفي النسب واثباتها

* سلسلة فقه الأديان والمذاهب

58. فقه الاختلاف

59. مبانی فقهی وحدت میان مذاهب

60. حقوق اقلیت ها

* سلسله فقه الاقتصاد

61. منابع مالی دولت اسلامی

* سلسله القواعد الفقهية

62. القواعد الفقهية فی الأطعمة والأشربة

* سلسله فقه السياسة

63. فقه التعامل مع غیر المسلمين

* سلسله الفقه والفن

64. احکام الموسيقيا

* سلسله فقه العقوبات

65. احکام الارتداد

66. ديه و قصاص زن و مرد

67. پیوند عضو پس از قصاص

(و) آثار منتشر شده

1. بداية المجتهد (7 جلد) – مؤلف: گروه محققين
2. ملكية الارض – مؤلف: محمد مهدي آصفى
3. ولاية الامر – مؤلف: محمد مهدي آصفى
4. مباني نظري حكومت اسلامى – مؤلف: محمد مهدي آصفى
5. القواعد الاصولية والفقهية على مذهب الامامية (3 جلد) – مؤلف: محمد على تسخيرى
6. الاقتصاد الاسلامى – مؤلف: محمد على تسخيرى
7. بواذر المدرسة التقريبية فى اصول الفقه – مؤلف: محمد على تسخيرى
8. تحقيق (تحرير المجله) (5 جاد) – مؤلف: محمد ساعدى
9. احكام المسجد (2 جلد) – مؤلف: محمد ساعدى
10. تصحيح (حذف الفصول عن علم الاصول) – مؤلف: گروه محققين
11. القواعد العامة فى الفقه المقارن – مؤلف: محمد تقى حكيم
12. الاصول العامة للفقه المقارن (2 جلد) – مؤلف: محمد تقى حكيم
13. الحلال والحرام فى الشريعة الاسلامية – مؤلف: عبد الكريم آل نجف
14. الدفاع عن البلدان الاسلامية – مؤلف: جواد الفخار الطوسى
15. الاجل فى الفقه الاسلامى – مؤلف: صاحب محمد حسين نصار
16. تعليقه الميراث عند الجعفرية – مؤلف: سيد جواد هاشمى نژاد
17. الضمان فى الفقه الاسلامى – مؤلف: على عبد الحكيم الصافى
18. فقه المقاومة دراسة مقارنة – مؤلف: احمد شفيعى نيا
19. فقه الامام على (1) الارث – مؤلف: خالد غفورى
20. المباني الفقهية لثوره الامام الحسين بن علي(ع) – مؤلف: عبد الله نعمة الشبيب
21. مناسك مصوره عمره مفرده اهل سنت (حنفى – شافعى) – مؤلف: صلاح الدين گوكلاني-اسماعيل قديرى

22. الفقه التقريبی والمقارن (1) المسائل العبادية وبناء الذات – مؤلف: عبد الكريم بی آزار شیرازی

23. ما استدل به الحنفية من آثار صهر ختم خير البرية – مؤلف: محمد اسحاق مدنی

24. تصحيح مسائل الناصريات – مؤلف: گروه محققین

25. المختصر فی اعمال الحج والعمرة وفقا للمذاهب الاسلامية – مؤلف: محمد مهدی نجف

26. نظرية نفی الضرر فی الفقه الاسلامی المقارن – مؤلف: عبدالجبار حمد شراره

(ز) نگاه به آینده

با توجه به ارتقاء این مرکز به سطح پژوهشگاه و پیدایش گروههای جدید و با ملاطه بیداری اسلامی که افقهای نویی را پیش روی همگان باز نموده است این پژوهشکده نیز در راستای نوسازی و تکامل خود در نظر دارد:

1 – با ایجاد سلسله های جدید راه برای حرکت به سمت پردازش به موضوعات متناسب با نیازهای روز را فراهم نماید و این مهم در جلسات شورای علمی گروهها مورد بحث است.

2 – توجه نو و ویژه به مباحث حقوقی به شکل مقارن به جهت دستیابی به آخرین وضعیتی که جوامع اسلامی طبق آن اداره می شوند.